

Renée Carlino

**Prisežem pri
svojem življenju**

Prevod:
Branka Šnek Oset

Za Anthonia. Vedno si tisti pravi.

1. poglavje

Našel me je

Na predavanjih za zgodbo ali prizor, v katerem se zgodi točno tisto, kar si predvideval, pravimo, da je narejen/a *na prvo žogo*. To velja tudi, ko je sosledje dogodkov preveč popolno ali natančno. V resničnem življenju pa težko prepoznamo srečna naključja, ker si poteka zgodbe ne izmišljujemo sproti. Ne, to ni laž – res se nam dogaja. In sanja se nam ne, kako se bo končalo. Nekateri se bomo ozirali v preteklost in se spominjali dogodkov, ki so bili nekoliko preveč popolni. A dokler ne poznamo celotne zgodbe, ne vidimo celotne slike, je nemogoče razumeti delovanje višje sile. Prav tako še ne moremo priznati, da je nekaj nad nami, ki poskrbi, da se zgodi točno tisto, kar *naj bi se* zgodilo. Če ste zmožni sprejeti, da morda res obstaja neki

načrt, namesto da vsak čarobni trenutek pripisujete naključju, vas bo ljubezen našla. Kot je on našel mene.

„Galebom se je zmešalo. Po moje se nam bliža cunami,“ sem rekla med strmenjem skozi okno svojega stanovanja v drugem nadstropju. Opazovala sem valovanje morske pene v zalivu La Jolla Cove. V daljavi so se kopičili nevihtni oblaki, megla je drvela proti stanovanjskemu bloku.

Trevor se je zasmel. „Tipična prebivalka San Diega si. Iz vremena narediš celo dramo.“ Sedel je na tleh, s hrbtom naslonjen na precenjen usnjen kavč, ki sta mi ga ob vselitvi kupili teti Cyndi in Sharon.

„Misliš, da bi si bilo dobro priskrbeti vreče s peskom?“

„Ne, brez potrebe noriš,“ se je odzval.

„Morda sem pa samo previdna?“

„Nevrotična si. Saj samo prši. V Kaliforniji imamo uradno še vedno sušo.“

Ni mi ušlo, da je Trevor odložil mojo avtorsko zgodbo in se vrnil k Jeznim ptičem na svojem telefonu.

„Trevor,“ sem očitajoče zategnila.

„Emiline,“ mi je vrnil dražeče, ne da bi dvignil pogled.

Vrgla sem se mu v naročje in mu roke ovila okoli vratu. „Res bi rada, da jo prebereš.“

„Sem jo že. Zelo hitro berem.“

„Potem pa mi povej, o čem govori.“

„O dekletu, ki odkrije starodavno formulo za hladno fuzijo.“

„Okej, dojel si bistvo. Pa ti je bila všeč?“

„Emi ...“ Obmolknil je. Z očmi je begal po prostoru. Ko se je spet zazrl vame, sem v njegovih očeh razbrala pomilovanje. „Zelo mi je bila všeč,“ je končno dejal.

„Ampak?“

„Mislim, da bi morala pisati o stvareh, ki jih poznaš. Dobro znaš pisati, a tole ...“ je dvignil list papirja, „se zdi nekoliko neumno.“

„Neumno? Zakaj?“ V prsih mi je začelo vreti. Trevor je bil iskren človek. Zato sem ga tudi imela rada. A včasih je znal biti brutalno odkrit. Tako zelo, da je mejilo že na poniževanje.

„Kot prvo, zgodba je nerealna.“

„Znanstvena fantastika je,“ sem se branila.

„Liki so premalo dodelani,“ je skomignil, kot da je izjavil nekaj povsem očitnega.

„Trevor, nehaj s predavanjem za telebane, prosim te. Tega imam dovolj že v službi. Rada bi teorijo pretvorila v prakso. Svojim študentom nenehno ponavljam, naj pozabijo na pravila in pišejo po instinktu. Prosim te za objektivno mnenje – za mnenje bralca in ne predavatelja.“

„Saj to počnem. Tako sem vsaj mislil. Dobro veš, da zelo težko ocenjujem tvoje delo. Ker nisi pripravljena sprejeti kritike. Dejstvo je, da me liki niso pritegnili, zato me konec zgodbe ni več zanimal. Tako. To je moje iskreno mnenje.“

„Človek je lahko iskren in odkrit tudi na prijazen način,“ sem zamomljala.

„Glej, saj sem zgodbo prebral do konca. Zdaj pa ti želim pomagati, a kaj, ko moje kritike nočeš sprejeti. Zato mi preprosto povej, kaj hočeš slišati od mene.“

Roke sem prekrizala na prsih. „Govoriš resno?“

„Ja.“ Nenadoma je vstal in zvalila sem se na tla kot pozabljena igrača.

„Nisi običajen bralec. Ne bi te smela prositi, da zgodbo prebereš. Zdaj pa se prepirava zaradi nje.“

„Vedno se prepirava glede teh stvari,“ je rekel. „In ne govori mi, da nisem običajen bralec. Počutim se kot kakšen nepismen neandertalec.“

S Trevorjem sva bila par že od zadnjega letnika na Berkeleyju, zato sem dobro poznala izvor njegove negotovosti. Sedem let je za vsakogar dolga doba. Ko sva se spoznala, je bil superzvezdnik univerzitetnega nogometa, vrata v NFL so mu bila na široko odprta. Jaz pa sem bila samo knjižni molj, ki je sanjal, da bo postal mojster zlaganja besed. Krasila ga je moška lepota tipa Tom Brady, zato sem se zelo dolgo spraševala, kaj sploh vidi na meni. Pa vendar se mi je najina zveza zdela popolnoma naravna. Sijajno sva se razumela in živela svojo pravljico, dokler si na zadnji tekmi sezone ni poškodoval roke. In tako se je njegova kariera poklicnega nogometaša končala, še preden se je zares začela.

Diplomiral je in na Državni univerzi San Diego prevzel mesto pomočnika trenerja, da bi ostal ob meni. V tistem času sem na kalifornijski univerzi v San Diegu obiskovala magistrski

študijski program. S tem mi je izkazal strašno predanost, pa vendar nisem mogla zatreti občutka, da je nekaj v njem umrlo. Bil je z mano, a včasih se mi je zdelo, da bi raje bil nekje drugje.

Dinamika vsakega daljšega odnosa se spreminja skorajda neopazno. Ne pri nama. Nama se je sprememba zgodila nenadoma: v trenutku, ko si je poškodoval roko, nisva bila več piflarka in bodoči zvezdnik ameriškega nogometa. Tehtnica se je izravnala. To me nikoli ni motilo, motilo pa je njega. Tudi ko se mi je pridružil v San Diegu, sva živela vsak zase. In nobeden ni predlagal skupnega življenja, niti po tem, ko sem magistrirala. Dopovedovala sem si, da mora on narediti ta korak, prevzeti odgovornost, a če sem odkrita, nisem bila povsem prepričana, da želim živeti z njim.

Tako sem še naprej živela s Caro, s katero sva bili sošolki že na dodiplomskem študiju. Varčevala je in vodila nekaj tečajev pisanja, hkrati pa ustvarjala svoj prvi roman. Kakor tudi jaz. Carin dolgoletni fant Henry je v New Yorku delal kot specializant na kirurgiji. Po koncu šolskega leta se mu je nameravala pridružiti v Velikem jabolku, zato sem se morala do takrat domisliti druge rešitve. A dejstvo je bilo, da preprosto nisva bila pripravljena na skupno življenje.

„Teč grem,“ sem navrgla čez ramo in se odhitela preobleč.

„Prosim? Še pred eno minuto si se bala cunamija, zdaj se greš pa rekreirat? Ne me basati.“ Stal mi je za hrbtom. „Emi, res se boš morala posvetiti svojemu sranju.“

„Resno? Kaj pa *tvoje* sranje?“ mu nisem ostala dolžna, sedeča na tleh, kjer sem si zavezovala vezalke. Niti pogleda mu nisem namenila. Vstala sem in se poskušala preriniti mimo njega. Resda sem imela svoje demone, a imel jih je tudi on.

„To se mora nehati. Vsakič, ko se želim pogovoriti o čem pomembnem, se odpraviš teč.“

„Pozneje,“ sem mu zagotovila.

„Ne. Zdaj,“ je bil odločen.

Izmuznila sem se mimo njega in stopila v kuhinjo. V plastenko sem začela točiti vodo.

„Skupaj sva že od dvajsetega leta, Emi.“

„Daj, no. Prosila sem te le, da prebereš mojo jebeno zgodbo.“

„Sploh ne gre za zgodbo.“

„Za kaj pa potem gre?“ sem ostro zahtevala.

Zdel se je jezen, nemočen in poražen, kar je bilo zanj res neznačilno. Zbodel me je občutek krivde in omehčala sem se.

„Trevor, trenutno mi pisanje ne gre najbolj od rok, tega pa ti seveda ne vidiš. Nočem vse življenje samo *poučevati* kreativnega pisanja. Razumeš?“

„Emi, saj si že pisateljica.“ Zdel se je iskren, a to ni bilo tisto, kar sem želela slišati.

„Vsem drugim asistentom so že objavili dela, le meni ne.“

„Tudi Caro?“

„Dvakrat,“ sem stisnila skozi zobe.

Pomolčal je. „Te res zanima moje mnenje? Ne gre za pomanjkanje talenta, Emi. Gre za to, da bi morala pisati o

stvarih, ki jih poznaš. Zakaj ne napišeš nečesa o sebi? Poglobi se v otroštvo in to prelij na papir.“

Spet me je grabila jeza. Vedel je, da je moje otroštvo prepovedana tema. „Ne, o tem nočem razglablјati. In povrh vsega sploh ne razumeš poante.“

Na glavo sem si potegnila kapuco, odrinila vrata in stekla po stopnicah na pločnik, medtem ko so me dežne kaplje bičale v obraz. Slišala sem, da je zaloputnil z vrati in stekel za mano. Ustavila sem se, se obrnila in ga pogledala v oči. „Zakaj mi slediš?“

„Domov grem.“

„Super.“

„Tega pogovora še ni konec.“

Pokimala sem. „Pozneje.“ Obrnil se je na petah in odšel. Nekaj časa sem še zrla za njim, potem pa sem stekla v nasprotno smer. Zbežala.

Prepričana sem bila, da bo moja preteklost zaradi ur in ur terapije, za katero sta plačali moja teta Cyndi in njena življenjska sopotnica Sharon, ostala tam, kamor sodi – v preteklosti. Hkrati sem se pa zavedala, da se v resnici še nisem do konca spopadla s tistim dogodkom na dolgi, blatni cesti v Ohio, preden sem šla živet k Cyndi in Sharon. Tisto sem potisnila daleč v ozadje, se umaknila v razmerje s Trevorjem, v službo asistentke na faksu, v pisanje. Tega sem se zavedala, nisem pa vedela, kako se izvleči iz rutine.

Po nekaj pretečenih kilometrih sem se znašla na parkirišču pred univerzo. Bila sem premočena do kože.

„Emi!“ sem zaslišala Carin glas. „Počakaj!“

Obrnila sem se in povlekla za vrstico na kapuci. „Pohiti, odplavilo me bo.“

Ravni svetli lasje so se ji prilepili na lica, zaradi česar je delovala še vitkejša. Bila je moje popolno nasprotje: visoka, suhljata, svetlolasa in svetlooka. Moji kodrasti temni lasje pa so vedno živeli svoje življenje.

Zatekli sva se pod nadstrešek stavbe, v kateri je domoval Oddelek za kreativno pisanje. „Ojoj, Emi, tvoji lasje.“ Cara jih je neuspešno poskušala pogladiti, ko sva vstopili skozi vrata in si z oblačil otresli mokroto. Še preden bi lahko branila svoje samovoljne kodre, sva zagledali profesorja Jamesa, ki je ravno zaklepal svojo pisarno.

„Profesor!“ je zaklicala Cara.

Bil je stereotip univerzitetnega profesorja. Čokat, z gosto brado, vedno oblečen v vzorec ribje kosti ali škotskega kara. Človek si je zlahka predstavljal, kako mu med pogovorom s koticčka ust visi pipa.

„Vam je mogoče že uspelo prebrati mojo zgodbo?“ je vprašala Cara.

„Pa sem jo res.“ Pobrskal je po starinski aktovki in ji podal šop papirjev. „Opombe sem napisal na robove.“

Cara je hrepenela po konstruktivni kritiki, meni pa se profesorjeve pripombe nikoli niso zdele bogve kako koristne.

Niti takrat ne, ko sem bila še študentka. Odkar sem zaključila študij, mu nisem več pokazala niti enega sestavka.

Cara je preletavala obrobne opombe, profesor pa se je posvetil meni. „Emiline, s čim se pa ti ukvarjaš?“

„Prizorom se posvečamo.“ Odvrnila sem pogled, da bi se izognila očesnemu stiku.

„Ne mislim na tvoja predavanja. Sprašujem te o osebnih projektih.“

Trenutno se nameravam posvetiti puljenju obrvi in britju nog.

Bi to zvenelo nesramno?

„Nič posebnega. Ukvarjam se s kratkimi zgodbami.“

„Če bi kdaj želela moje mnenje, so ti vrata moje pisarne vedno odprta.“

Nemirno sem se prestopila. „Hvala. Bom imela v mislih.“

S pogledom sem zdrsnila na Carino zgodbo. S kričeče rdečimi velikimi tiskanimi črkami je ob rob napisal **BRILJANTNO!!** Z dvema klicajema. Dvema!

Profesor James je pokimal v slovo in odkorakal. Nagovorila sem Caro: „Dva klicaja? Mojega pisanja nikoli ni tako pohvalil.“

Cara se je namrdnila. „Saj veš, kaj si mislim o tem, Emi.“

„Ja. Spet boš začela.“

„Vem, da tega ne slišiš rada, a tako pač je. Mogoče si izbiráš napačne teme.“

Kaj je danes? Najprej Trevor, zdaj pa še Cara. „Zelo dobre sladice in slaščice znam narediti. Bi morala postati slaščičarka?“

„Nehaj obračati moje besede. Nisem tega mislila,“ mi je očitala.

„Saj vem.“ Pogled sem spustila na obrabljene tekaške copate. „Te kratke zgodbe mi že presedajo. Zadnjo je Trevor raztrgal.“ Dvignila sem glavo in pomignila proti koncu hodnika. „Pridi, sprehodiva se.“

Tiho sva hodili proti pisarni, da bi pregledali službeno pošto.

„Kaj, če bi poskusila s spomini? In tudi če ti jih ne uspe dokončati, boš med pisanjem morda ugotovila, čemu se želiš posvetiti v kratkih znanstvenofantastičnih zgodbah. Mogoče potrebuješ bolj osebni pristop.“

„Ne, hvala,“ sem jo zavrnila in upala, da je iz tona mojega glasu razbrala, da o tem ne želim razglabljati. Zdelo se je, da je razumela moj nebesedni namig. Spremenila je temo.

„Si že slišala za novega pisatelja, o katerem vsi govorijo? J. Colbyja?“

Brskala sem med papirji, ki so se znašli v mojem predalčku, in odvečno pošto metala v koš. „Ne. Kdo pa je?“

„Diplomiral je na Univerzi Columbia. Najin vrstnik. Ne morem verjeti, da so ga že objavili. Vsi norijo za njegovim romanom.“

„Super.“ Iz mojega glasu je mezela grenkoba.

„Prebrala ga bom. Res me zanima, čemu vsa ta pozornost,“ je nadaljevala in v torbo tlačila kup pošte. „Naslov romana je *Vse poti vmes*. Ni super?“

„Hja. Ni slab. Spominja me na *Najine mostove*.“ Pogledala sem jo. „Končala sem. Domov grem. Greš z mano?“

„Ne. Še nekaj opravkov imam. Se vidiva doma. Veš, kaj lahko počneva glede na kislo vreme? Naročiva hrano, gledava bedne televizijske oddaje in se napijeva do nezavesti. To te bo spravilo v boljšo voljo.“

„Mogoče. Ne zveni slabo. Pravzaprav zveni odlično. Pa dajva.“ Trevorju sem sicer obljubila, da bom z njim gledala nogometno tekmo. In pogovor, seveda. V resnici pa se mi bo najbolj prilegel ženski večer z najboljšo prijateljico. „Jaz bom prinesla vino, ti pa prinesi kitajsko hrano, prav?“

„Zmenjeno. Se vidiva doma.“

* * *

Sonce je zahajalo za nevihtnimi oblaki. Sedela sem na okenski polici in zrla v valove, ki so se besno zaganjali v zaliv. Razmišljala sem o zgodbi, ki bi jo lahko napisala. Vedela sem, da imam materiala več kot dovolj. Ne za kratko zgodbo, za trilogijo. Nisem pa bila prepričana, ali bi bila zmožna vse misli in besede zliti na papir.

Cara je skozi vrata vstopila z vrečko iz Barnesesa in Nobla v roki.

„Od kdaj pa v Barnesu in Noblu prodajajo kitajsko hrano?“ sem se pošalila.

„Nič ne bo iz najinega večera. Kupila sem tisti roman, ki sem ti ga omenila. Že v trgovini sem prebrala dvajset strani. Knjige sploh nisem mogla odložiti. *Moram* vedeti, kaj se bo zgodilo. Emiline, povem ti, da sem se zaljubila v tega pisatelja. Poiskala ga bom in ga prisilila v poroko.“

„In kaj bo Henry porekel na to?“ sem jo podražila.

Vrečko je odvrгла na pult in si nalila kozarec vina, jaz pa sem še vedno sedela pri oknu. „Saj bo razumel,“ se je zahihitala.

„Torej me boš pustila na cedilu zaradi ene knjige?“

„Saj veš, kakšna sem, ko se zakopljem v knjigo. Nič me ne zaustavi.“

Popolnoma sem jo razumela. Ker sem bila tudi sama takšna. „Prav. Naj ti bo. A dolžna si mi uslugo.“

„Bi mogoče Trevor lahko prinesel hrano?“

Zasmejala sem se. „Pustila si me na cedilu, zdaj pa hočeš, da nama moj fant prinese hrano?“

Naslonila se je na pult in me vprašala: „Si jezna?“

„Ne, šalim se. Izvoli. Uživaj v branju.“

Čez eno uro, ko je Trevor prinesel kitajsko hrano, je Cara iz sobe prišla le zato, da je vzela krožnik. In se spet zaprla v osamo.

„Kaj ji pa je?“ ga je zanimalo.

„V neko novo knjigo je padla.“

„Nič zato. Bova vsaj imela čas za pogovor.“ Sedla sva za mizo in molče odpirala škatle. Nihče pa ni hotel odpreti Pandorine skrinjice.

Po nekaj grizljajih sem odložila jedilne paličice. „Se želiš pogovoriti? V redu. Zakaj mi nikoli ne rečeš, da me ljubiš?“

„Že večkrat sem ti izpovedal ljubezen,“ je osuplo ugovarjal. „In pogovoriti se hočem o nečem drugem.“

„Jaz pa želim govoriti o tem. Ja, ljubezen si mi že izpovedal, a premalokrat. Ti besede mogoče ne gredo z jezika?“

„Tudi ti mi nikoli ne rečeš, da me ljubiš.“

Dober odgovor. „Po moje sploh ne veva, kaj to pomeni,“ sem izustila s polnimi usti piščanca.

„Tisto, kar te muči, nikakor ni povezano z mano,“ je rekel. Imel je navado, da je med preprirom odgovornost vedno naprtil nekomu drugemu. To me je spravljal ob pamet.

„Ljudje so v ljubezenskem odnosu zato, da se lahko pogovarjajo, si olajšajo dušo.“

„In to praviš ti? Emi, po sedmih letih te komajda poznam. Vem samo tisto, kar mi blagovoliš povedati. In o svoji preteklosti mi nisi povedala še ničesar.“

Čutila sem, da postajam defenzivna. „Če že valiva krivdo, naj ti povem, da se nisi ravno pretegnil v želji, da bi me bolje spoznal. Ali se mi res predal.“

Obraz mu je upadel. Videla sem, da sem mu stopila na živec.

„Resno? Ves čas ponavljaš, da se ti niti sanja ne, kje boš čez eno leto. Kaj to sploh pomeni? In kako, misliš, se jaz počutim ob tem?“

„Zakaj pa si potem sploh tu?“ mi je ušlo. Nisem hotela

zveneti brezčutno, a zavedala sem se, da sem šla predaleč. Da sem si dovolila preveč.

„V mesto sem prišel zaradi tebe, Emi. Življenje sem prilagodil najinemu odnosu.“ Vstal je. „Nisva več mulca. Ne morem več poslušati tvojega drobnjakarskega sranja in očitanja, da se ti nočem predati. V resnici si ti tista, ki se noče ustaliti.“

V meni je vrelo, a sem raje molčala, da ga ne bi še bolj užalila. *Državna univerza San Diego je edina, ki ti je ponudila službo. Sèm se nisi preselil zaradi mene. Z mano samo preganjaš čas. Tega se zavedava oba. Če bi bilo drugače, ti besedi ‚ljubim te‘ ne bi šli tako težko z jezika. In zato si ne morem predstavljati skupnega življenja s tabo.*

Vstala sem in se odpravila proti svoji sobi. Trevor mi je bil za petami. Obrnila sem se k njemu in roko položila na vrata, on pa je tiho čakal na pragu. Potem sem ga zgrabila za srajco, ga potegnila k sebi in poljubila. Svoje telo pritisnila obenj. Ni mi bilo več do pogovora.

* * *

Naslednje jutro, ko sem uživala v jutranjem odmerku kofeina, je mimo priskakljala Cara. „Kaj te žre?“ Vedno je bila pronicljiva. Nikoli mi ni bilo jasno, kako dobro me zna prebrati, tudi ko ji kažem hrbet. Ampak res je bila neverjetno intuitivna. Nalila si je kavo, se naslonila na pult, me odločno gledala in čakala.

„Trevor.“

„Trevor te žre?“ se je namuznila.

„Pa ne na dober način, ti perverznica.“ Zavila sem z očmi.

„Sta se spet sprla? Sinoči je zvenelo, kot da sta se pobotala.“

„Nenehno se prepirava. Tudi ko se ne.“

Zravнала se je, kot da se ji je ravnokar nekaj posvetilo, in odhitela. „Tako pridem. Počakaj tukaj.“

Ko se je vrnila, je predme položila knjigo. Pogledala sem ovitek. *Vse poti vmes*. „Si jo že prebrala?“

„Vso noč sem prebedela. Sijajna je. Rekla si mi, da sem tvoja dolžnica, ker sem odpovedala ženski večer. S tem se ti bom oddolžila. Mislim, da ti bo pobeg koristil.“

„Misliš?“ Pobožala sem platnico. Prikazovala je otroka, ki sta stala nekje daleč na cesti in se držala za roke. Prizor se mi je zdel nenavadno znan, a nikakor nisem vedela, zakaj.

„Privošči si pobeg iz svoje rahlo izkrivljene ljubezenske zgodbe in se izgubi v nečem bolj zadovoljujočem – pa čeprav izmišljenem.“

Zavzdihnila sem in knjigo vzela v roke. Mogoče ima Cara prav. Zgrabila sem skodelico kave in se odpravila proti svoji sobi. „Hvala, Cara!“ sem ji zaklicala čez ramo.

„Ni za kaj.“

Vrgla sem se na posteljo in odprla knjigo. Že pri drugem stavku prvega odstavka mi je srce ponorelo. Oblil me je pot. Ko sem prišla do konca prve strani, sem bila že skoraj histerična.

Iz romana Vse poti vmes

Ko je šolski avtobus pripeljal do ceste El Monte, sva bila z Jaxom edina potnika. Poskakovali smo mimo širnih polj, mimo Carterjeve piščančje farme, mimo propadajočih hiš, oblakov prahu in plevla. Živela sva v bližini El Monteja, na 8-kilometrski meji, na koncu dolgega blatnega kolovoza. Pred najinima hišama sta stala zdelana nabiralnika, ki sta komajda še visela s preperelih lesenih stebričkov. Že vožnja z avtomobilom je bila neprijetna, kaj šele z avtobusom. Gospa Beels naju je vsak dan pobrala in odložila pri nabiralnikih ne glede na vreme. Z Jaxom sva vsakdanjo pot začela in končala na istem mestu.

Gospa Beels, majhna, čokata ženska, ki je vedno nosila nogavice različnih barv in bedaste puloverje, je bila naša voznica šolskega avtobusa od prvega razreda pa do srednje šole. Bila je edina stalnica in zanesljiva odrasla oseba v mojem življenju. Poleg Jaxa, seveda.

Vsako jutro me je pozdravila z nasmehom in vsako popoldne, tik preden je zaprla vrata avtobusa in speljala, je rekla: „Zdaj pa domov, otroka, pojest zelenjavo.“ Kot da si najini starši lahko privoščijo takšno razkošje. Imela je enolično življenje, dan je bil enak dnevu, pa vendar si je naredla nasmešek in opravila svoje delo.

Ko tvoja družina pade najnižje, začneš ljudem, kakršna je

bila gospa Beels, zavidati. Čeprav služba voznice avtobusa v podeželskem, od boga pozabljenem mestu ni ravno sanjska, sem jo, desetletnica, občudovala. Imela je več kot večina ljudi, ki sem jih poznala. Imela je službo.

Živelimo v Neeblu v zvezni državi Ohio. Na dober dan je v kraju živelo osem tisoč ljudi, zvečine nekdanjih delavcev v papirnici, ki je stala v New Claytonu. Večina jih je zapustila New Clayton, ko so tovarno zaprli, in se z družinami preselila v podeželska, manj poseljena mesteca, kjer je bila najemnina nižja, delovnih mest pa skoraj nič.

Moja družina je že od nekdaj živela v Neeblu. Tam je odrasel moj oče in tudi Jaxov. Ko je tovarna še obratovala, sta se skupaj vozila v New Clayton. Dan sta začela in končala skupaj kot midva z Jaxom. Bila sta dobra prijatelja in dobra človeka – tako se ju vsaj spominjam. Nekaj časa smo lepo živeli. Moj oče je tistemu, kar smo imeli na koncu tiste ceste, pravil *naš mali raj*. In res je bil ... Dolgo časa. A če na Zemlji obstaja raj, potem mora obstajati tudi pekel. Z Jaxom sva to spoznala na grd način.

Nisva bila od nekdaj prijatelja. Sprva je bil samo smrdljivi deček z umazanijo za nohti in slamnatimi lasmi, ki so mu padali na oči. Dolgo ga nisem slišala izustiti nič drugega kot *ja, gospa; ne, gospa*. Mencal je za mano po prašni cesti do nabiralnikov, kjer naju je pozdravila gospa Beels. Povzpela sva se na rumeni šolski avtobus okrožja Fern in se pripravila na uro in pol dolgo vožnjo do šole. Jaz sem vedno sedela v prvi vrsti, on pa se je vedno zavlekel v čisto zadnjo.

V mestu se je avtobus napolnil. Skupaj nas je bilo kakih trideset otrok vseh starosti. A poleg Jaxa se spomnim samo dveh, pravih nasilnežev in svetovnih kretenov. Bila sem sveto prepričana, da mi hoče Mikey McDonald, svetlolasec z vojaško pričesko in vrečastimi hlačami, do konca zagreniti življenje.

„Emerson. Kakšno ime je sploh to? Ni to ime za fanta?“

Na zbadanje se nisem odzvala. Samo zavila sem z očmi in se delala, kot da ga ni. Staršev pa tudi nikoli nisem vprašala, pod vplivom kakšnih substanc sta bila, ko sta izbrala ime zame.

V tretjem razredu je imel Mikey že somišljenika, Alexa Duncana. Vedno sta se motala okoli mene in mi iz rok hotela izbiti tisto, kar sem v njih držala. Usedla sta se na sedež za mano in me vso pot do doma nadlegovala in zbadala. „Poročila se boš lahko samo s knjigo. Piflarka. Nihče drug te ne bo maral. Emerson Piflarka. Tako bi ti moralo biti ime.“

Alex je imel na konici nosu veliko materino znamenje. Kot da je snifal drek in mu ga je nekaj ostalo na nosu. A mu tega nisem rekla. Dolgo sem požirala žaljivke in molčala. Do četrtega razreda. Od zaprtja tovarne je minilo že skoraj eno leto. Denarja je zmanjkovalo in moj oče ni počel nič drugega kot pil in poslušal radio. Glas tistega radijskega voditelja mi je bil bolj domač in znan kot očetov glas. Kajti začel se je zapirati vase. Nehal je govoriti in se pogovarjati. Zagrenjenost je povzročila zlobo in ... Na koncu je mama odšla in ostala sem sama z njim. Brez brata ali sestre, s katero bi delila breme.

Ko človek otroku ne more več dati niti hrane, se vse spremeni.

Nekateri zmorejo. Nekako se znajdejo in jim uspe živeti iz rok v usta. Drugi pa so preponosni in ne uvidijo, da izgubljajo tla pod nogami. Moj oče je pripadal tretjemu rodu delavcev v papirnici, prav tako Jaxov oče. Drugega nista znala delati.

Več let sem molče prenašala Mikeyjevo in Alexovo maltretiranje. Dan za dnem. A ko se je njunemu kvazi frajerskemu idiotizmu pridružil še tihi in zadržani Jax, mi je prekipelo.

Vedno sem pazila, da so bila moja oblačila čista, obraz pa umit. Po maminem odhodu se je oče spetljal s Susan, ki je v bližnjem motelu delala kot čistilka. Ni bila videti kot čistilka, redno pa nama je prinašala tisto malo motelsko milo, zato sem sklepala, da opravlja to delo. Tisto ceneno milo sem potem uporabljala za vse, tudi lase sem si umivala z njim. In po nekaj tednih sem na glavi namesto poskakujočih rjavih kodrov nosila neurejeno slamo. Otroci na avtobusu so me klicali Meduza. Ko bi le bila tako strašljiva!

Bil je povsem običajen vlažen junijski dan. Jax mi je sledil po cesti in se kot vedno usedel v zadnjo vrsto. Nekje na pol poti sta ga Mikey in Alex povabila k sebi. Začeli so se hahljati.

„Meduza, te je stresla elektrika?“ sem zaslišala Alexa.

„Bo streslo tudi mene, če se je dotaknem?“ se je posmehnil Mikey.

„Res kul frizura,“ se jima je pridružil Jax.

Obrnila sem se in ga prestrelila s pogledom. „Res lepo od tebe, Fisher. Zelo izvirno. Pazi na jezik, drugače te bom zatožila

očetu.“ Za druga dva mi je bilo vseeno, od soseda pa res nisem pričakovala zlehtnobe. Jax je molčal. Samo strmel je vame in potem pomežiknil. Ni se odzval z novo žaljivko. Zdelo se je celo, da mu je žal. Nepremično me je gledal v oči, kar je bila za četrtošolca pogumna poteza.

„Naslikaj me raje. Bo trajalo dlje,“ sem bleknila. Zardel je in odvrnil pogled.

Mikey ga je vprašal: „Te bo res zatožila očetu?“

Jax je skomignil. „Briga me.“

Alex pa me je spet vzel na piko. „Uuu, kako nas je strah. Pudeljček nas bo zatožil. Hov hov.“

In nadaljevala sta z žaljivkami, a brez Jaxa. Ta je s sklonjeno glavo molčal. Spet sva na avtobusu, ki je brzel mimo meje na El Monteju, ostala samo še midva. Nisem vedela, ali se je ustrašil moje grožnje ali pa je preprosto spoznal, kako bedasto se je obnašal. Obrnila sem se in se zazrla vanj. Strmel je skozi okno. „Nisem se hecala, Jackson Fisher. Res bom povedala tvojemu očetu.“

„Težko, Emerson. Odšel je. Ni ga več.“ Prvič sem ga slišala izgovoriti moje ime. Izrekel ga je tako jasno in pravilno kot odrasel človek.

„Kam je pa šel?“

„Kdo bi vedel? Kam je šla tvoja mama?“

Sploh nisem vedela, da ve za mojo mamo. Mislila sem, da je to naša velika družinska skrivnost. A kaj takega v malem kraju seveda ni mogoče.

„Saj nista ... Misliš, da sta ...“ sem zajecjlala vsa osramočena.
Moj bog, je moja mama ušla z Jacksonovim očetom?

„Ne, nista skupaj. Reči hočem, da sta ubrala isto pot: proč od nas.“ Spet se je zazrl skozi okno in molčal.

Bila sem žalostna in zmedena. Najraje bi ga uščipnila za nos in povlekla za uho, ker se je norčeval iz mene. Hkrati pa me je imelo, da bi ga objela. Vedela sem, kako se počuti, in ob tem me je tako zelo bolelo, da me je stisnilo pri srcu. Jax je imel vsaj še starejšega brata. Jaz sem imela samo svoje knjige.

Molčala sva vse do nabiralnikov, a po dolgi blatni cesti sva do doma hodila z ramo ob rami. Spregovorila nisva niti besede, a nekaj je bilo drugače. Kot da sva sklenila nekakšno premirje. Na koncu ceste sem jaz stopila v našo temno hišo, on pa v njihovo. Stopila sem mimo očeta, ki je smrčal na kavču s steklenico viskija v roki. V zavetju svoje sobe sem pograbila škarje, se usedla pred ogledalo ter si počasi in skrbno ostrigla vse kodre. Zaspala sem brez večerje in se zbudila ob treh ponoči ob očetovem pijanskem blebetanju. Zaletaval se je v stene in preklinjal tja v tri dni. Odejo sem si povlekla čez glavo, da bi zadušila zvoke. Nenadoma je sobo razsvetljevala svetloba s hodnika. Stal je med vrati.

„Kaj pa delaš, Emerson?“

„Spala sem. Pozno je, oče. Jutri imam šolo.“ Govorila sem s tihim in pohlevnim glasom. Z brkov so mu viseli ostanki hrane in vprašala sem se, kaj je jedel. Zelo sem se ga bala, a bila sem tako lačna, da mi ta podrobnost ni ušla.

Ko so se mu oči privadile na temo, je zožil pogled. „Kaj si naredila s svojimi lasmi?“

„Nič ...“ Nehote sem se prijela za glavo, a dlan je ostala prazna. Preklela sem se, ker sem uničila še tisto zadnje, na kar sem bila včasih ponosna.

„Nič?!“ je zakričal. „Ne laži mi!“ Nad mano je stal kot kakšen bojevit velikan iz risanke. Previdno sem se usedla v postelji in si šla s prsti skozi deško kratke lase. „Hm, ostrigla ...“

„Molči, ti neumno, neumno dekle. Taka si kot tvoja mati.“ Razočarano in z gnusom je zmajeval z glavo. „Zdaj pa zaspi.“

Nikoli nisem vedela, s čim me bo oče še presenetil. Pri tisti starosti preprosto nisem razumela, kaj je pravzaprav doživel. Izgubil je edino delo, ki ga je znal opravljati, kmalu zatem ga je zapustila še žena. Pa vendar ta velika smola ni mogla biti opravičilo za popivanje in bes.

Zavila sem se v kup odej na tleh, ki so bile moja postelja, zaprla oči in molila, da bi eden od naju izginil. On ali jaz – ni bilo pomembno. Ko sem slišala, da si v kuhinji naliva nov kozarec pijače, sem si oddahnila. Pil bo, dokler se ne bo onesvestil. To sem vedela. To je zdaj počel. In res si nisem želela biti poleg, ko se bo zbudil s peklenskim mačkom. Še nekaj časa sem bedela in napeto prisluškovala. Nisem hotela, da se vrne. Preden me je zmanjkalo, sem si za pas pižame na hrbtu zataknila trdo vezano knjigo *Lev, čarovnica in omara* in zaspala z obrazom, zakopanim v vzglavnik. Včasih je namreč prišel sredi noči in me tepel. Običajno kar tako, brez razloga. Spraševala

sem se, ali to počnejo vsi starši. Ker sem imela šele deset let, nisem hodila naokoli in ljudi spraševala o tem.

Zbudila sem se utrujena. Komaj sem se premikala in v glavi sem imela temo. Najraje sploh ne bi šla v šolo. A bilo me je preveč strah, da bi ostala doma. Šola je bila moje pribežališče in knjige so bile moje prijateljice, zato sem se oblekla in se namenila proti vratom. Po prstih sem se zmuznila iz hiše in naslonjena na kratko rjavo ograjo pred hišo počakala Jaxa. Zajokala sem, žalostna, ker nisem imela matere in prijateljev.

Jax mi je izza hrbta frcnil lase. „Samo hecali smo se. Ne bi si jih smela ostriči.“ Na njegovem obrazu se je zrcalilo razumevanje. Vedel je, da sem jokala. In v tistem trenutku je Jackson Fisher postal moj edini prijatelj.

„Kaj je narobe, Emerson?“

„Kregana sem bila, ker sem se ostrigla. Oče je bil zelo hud.“

„Potem jočeš zaradi očeta in ne zaradi mene, ne?“

Pokimala sem. „Nočem več jokati,“ sem izdabila s hripavim glasom.

„Zelo mi je žal.“ In zvenel je iskreno. V njegovem glasu je bilo čutiti bolečino, obžalovanje in nežnost. Tudi njegov pogled je bil iskren. Že pri tako nežni starosti je bil nehlinjeno odkrit. Njegovega pogleda ne bom nikoli pozabila. „Saj nisi ti kriva, da je tvoj oče kreten,“ je rekel. Pobrskal je po nahrbtniku in izvlekel vrečko pop-tartsov. Vzel je enega in ponudil še meni. „Lačna?“ Ponujeno sladkarijo sem popadla kot divja zver in se začela basati. „Počasi, Emerson. Še slabo ti bo.“

„Ja, saj vem.“

„Pridi, da ne bova zamudila.“

Na avtobusu se je usedel za mano. Ko se je pred njim pojavil Mikey, ga je obvestil: „Ta sedež je zaseden. Najdi si drugega.“

Gospa Williams, učiteljica v četrtem razredu, je komajda videla preko prve klopi. Jaz sem sedela v čisto zadnji klopi. Zato me, ko se je oglasil zvonec, nikoli ni vprašala, zakaj s sabo nimam malice. Doma nikoli nismo imeli veliko hrane. Oče mi je kdaj pa kdaj dal kakšen dolar, takrat sem si v kantini lahko kupila kaj za pod zob, a večino časa sem jedla tisto, kar so drugi odvrgli v smeti. Tisti dan, ob koncu odmora za malico, me je Jackson poiskal v knjižnici. Nič ni rekel, samo podal mi je polovico sendviča z arašidovim maslom in marmelado. Zahvalila sem se mu, se skrila na stranišče in ga pogoltnila, še preden je zazvonilo.

Pozneje tistega dne, preden sva se na koncu ceste ločila, mi je Jax rekel: „Se čez eno uro dobiva pri lopi?“

V lopi je bil kup orodja, ki ga nihče več ni uporabljal. Stala je za gručo dreves na meji med našo in Fisherjevo zemljo. Bila je skrita pred pogledi.

„Zakaj?“

„Pridi pač.“

„Ne, strašiš me.“

Odkimal je. „Ne boj se. Izpraznil sem jo. Pogosto sem v njej.“

Z okroglimi očmi sem mu zagotovila: „Saj se ne bojim lope ...“

„Se bojiš mene?“ V znak nejevere si je roke položil na prsi.
„Pomagati ti hočem.“

„Zakaj?“

„Ne vem.“

„Kako bi mi pomagal?“

„Nameraval sem ti prinesiti krožnik hrane. Mama takrat, ko mora ponoči delati, pusti lonec obare. A nočem, da bi Brian izvedel.“

Brian je bil njegov deset let starejši brat. Ko je mama delala, je bil on glavni. Bil je v bendu in dolgo v noč je v garaži preigral kitaro. Za mojega očeta je bil džanki. A takrat nisem vedela, kaj to pomeni.

„Aha.“

„Pa nič. Pozabi.“

„Ne. Hvaležna sem ti, Jax. Nočem pa te spraviti v težave.“

„Saj me ne boš. Pridi čez eno uro k lopi. Če bo že tema, boš takoj za vrati na levi našla svetilko. Vzemi baterijo.“

„Hvala.“

Odšel je proti svoji hiši, jaz pa sem stopila v našo. Oče je sedel za kuhinjsko mizo, s cigareto med prsti in kozarcem rjave tekočine v roki. Nad pomivalnim koritom so nežno valovale bež zavese.

„Danes je pa vetrovno.“ Stopila sem k oknu in ga zaprla. „Če bodo okna odprta, bo povsod polno prahu.“

Oče ni odgovoril. Stopila sem do hladilnika, ga odprla in pogledala vanj. Ponujal je kozarec reliša, nekaj polivk za solato,

ki jim je že zdavnaj potekel rok trajanja, in odprto pločevinko oliv. Vzela sem jo in stopila do koša za smeti, da bi jo odvrгла. Oče je nepremično zrl vame. Počakal je, da je pločevinka pristala v košu, potem pa sunkovito vstal, da so noge stola glasno podrsale po umazanem linoleju. Dva dolga koraka in že se je grozeče sklanjal nad mano.

„Imaš denar za novo pločevinko?“

„Hrana se v odprti pločevinki hitro pokvari.“

„Kdo to pravi?“

„Mama je rekla, da te potem boli trebuh.“

„No, tvoje mame ni več. Zdaj velja moja beseda.“ Bil je do konca razjarjen. Po licih so me pekle kapljice njegove sline.

Obrisala sem si jih in komaj požirala solze. „Kako to misliš, da je ni več?“

„Za naju je ni. Za naju je mrtva.“ Imel je moten pogled, prepoln jeze in besa. Vrata hladilnika je tako močno stiskal, da me ne bi čudilo, če bi jih zdrobil.

„Prav, oče.“ Boječe sem še dodala: „Lahko grem k sosedom na obaro?“

„Pojdi. Kaj me briga.“ Zaloputnil je vrata hladilnika in odkorakal.

Šla sem v sobo, zgrabila pulover in se odpravila v mrak. Do lope me je ločilo kakih 120 metrov, dolžina nogometnega igrišča. Brodila sem po plevelu, ki mi je segal do kolen. Na nogavice in hlačnice so se mi oprijeli lepljivi lističi, a je bilo vredno toplega obroka. Med hojo sem mislila na mamo in na

to, kam je odšla. Za očeta je bila mrtva, zame pa je bila živa, nekje daleč proč od te bede. Do nje nisem čutila sovraštva. Nisem je razumela, a tudi sovražila je nisem. Želela sem si samo, da bi me vzela s sabo.

Ko sem prišla do lope, so bila ozka lesena vrata odprta. „Pohiti noter,“ je šepetaje zaklical Jax.

Ni mi lagal. Izpraznil in očistil je lopo in iz nje naredil prijetno malo utrdbo. Na sredo je postavil majhno mizo in dva stola, v kotu je stala nizka zložljiva postelja. Iztegnil je roko in na mizo postavil plinsko svetilko. Odprl je ventil, pritisnil na kresilni kamen in svetilka je zasvetila. Okno na zadnji steni lope je gledalo proti gozdu v daljavi. Nebo se je hitro temnilo.

Jax se je usedel in predme potisnil krožnik, pokrit z aluminijasto folijo. „Tudi pribor sem prinesel.“

Odstranila sem folijo in zagledala kepo brozge. „Kaj ... pa je to?“

„Tuna in rezanci in juha. Na vrhu je krompir. Ni videti dobro, a je. Pojej, da se ne ohladi.“

Nosnice mi je pobožal vonj po hrani in v ustih se mi je nabirala slina. Ni mi lagal – brozga je bila odlična. V le nekaj mesecih od maminega odhoda sem že pozabila, kakšen okus ima doma pripravljena hrana. Zvečine sem jedla žitarice in občasno McDonaldsov sirov hamburger. Ko mi ga je oče prinesel, običajno tisti dan, ko je dobil socialno podporo in obiskal Susan, se je obnašal, kot da se je moral zanj boriti z zmajem. Vsako prvo sredo v mesecu je domov prišel pijan,

s papirnato vrečko, polno hotelskega mila, v eni roki in McDonaldsovim sirovim hamburgerjem v drugi. Oboje je vrgel na mizo in razglasil: „Poglej, kaj ti je prinesel oče! Vidiš, kakšno srečo imaš?“ Če se mu nisem navdušeno in ponižno zahvalila, me je obtožil, da sem sebična razvajena mala prasica.

Bolj sem bila hvaležna za en dan staro obaro v Jaxovi lopi kot za mrzel sirov hamburger in grobo milo iz rok z viskijem napojene pošasti. A to je bil šele začetek. V naslednjih letih me je Jax še naprej spremljal do postajališča, vedno je sedel za mano, me poiskal v času malice in z mano delil hrano. Tu in tam mi je v lopo pritihotapil krožnik hrane, ki jo je pogrel zase in za brata. Nadvse sem si želela v njihovo hišo, a praga dolgo nisem prestopila. Do Brianove nesreče. Takrat se je spet vse spremenilo.

Renée Carlino

PRISEŽEM PRI SVOJEM ŽIVLJENJU

Predstavljajte si,
da odprete knjigo -
prodajno uspešnico -
in ugotovite, da je
nekdo drug zapisal
vašo življenjsko
zgodbo.